7/1044 -3-

772

**T.C.**
**BAŞBAKANLIK**
**DIŞ TİCARET MÜSTEŞARLIĞI**
İhracat Genel Müdürlüğü

**Sayı** : B.02.1.DTM.0.02.01.03 19.01.00* 2887
**Konu** :

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ**
**GENEL SEKRETERLİĞİ'NE**

İLGİ: 27.12.1999 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-7/1044-3205/8024 sayılı yazıları.

Trabzon Milletvekili Sayın Şeref Malkoç'un yazılı soru önergesine ilişkin cevabi yazı ekte sunulmaktadır.

Bilgilerine arz ederim.

Prof. Dr. Tunca TOSKAY
Devlet Bakanı

Ek: 3 sf.

DAĞITIM
Gereği:
T.B.M.M. Genel Sekreterliği

Bilgi:
Başbakanlık

977 EK

**Trabzon Milletvekili Sayın Şeref Malkoç'un Fındık İhracatımız ve Fındık İhraç Fiyatlarına İlişkin Yazılı Soru Önergesine Cevap**

**SORU 1:** Dünya fındığının çok önemli bir kısmını Türkiye'nin ürettiğini ve bu fındığın büyük bir kısmının Avrupa'ya ihraç edildiği bilinmektedir.

Fındık sezonu başında, ihraç fiyatının 470 Dolar/Kental olduğu ve bunun 8 Aralık itibarıyla 260 Dolar/Kentala düştüğü ifade edilmektedir.

Bu doğru mudur?

**CEVAP:** Bir önceki sezon dikkate alındığında içinde bulunduğumuz sezonda önemli ölçüde fiyat düşüşleri yaşandığı malumlarıdır. Nitekim sezon başlangıcında 380 Dolar/Kental seviyelerinde, olan fındık dış piyasa fiyatları Aralık ayı başında 320-325 Dolar/Kental seviyelerine gerilemiştir. Aralık ayı ortalarından itibaren Avrupa'da Noel ve yılbaşı tatiline girilmiş olması sebebiyle 13 Aralık1999 tarihinden sonra Hamburg piyasasında kayda değer bir işlem gerçekleşmemiştir. Tatil öncesi son satışlar 295 Dolar/Kental'den gerçekleşmiş olup, bu yılın ilk haftası itibariyle satıcı teklifleri 330 Dolar/Kental olmasına rağmen henüz alıcı teklifi bu seviyelere ulaşmamıştır. Ayrıca, Avrupalı sanayicilerin ellerinde kısa dönemli ihtiyaçlarını karşılayacak stokları bulunması sebebiyle bir aylık süre içerisinde piyasanın talep yönünden zayıf konumunu koruyacağı tahmin edilmektedir.

Diğer taraftan, içinde bulunduğumuz sezon Eylül-Aralık dönemi itibariyle 125.548 ton ve 435 milyon Dolar iç fındık ihracatı kayda alınmış olup, sözkonusu miktar bir önceki sezonun aynı dönemi itibariyle yaklaşık % 20 oranında bir artışa (106.217 ton ve 434 milyon Dolar) tekabül etmektedir. Bu sebeple fiyat düşmelerinden kaynaklanan döviz kaybı da miktar artışı ile giderilmiş olmaktadır.

**SORU 2:** Önlem alınmazsa fındık ihracat fiyatlarındaki düşüşün devam edeceği söylenmektedir.

Bu doğru mudur, sebepleri nelerdir?

Bu düşüşün önlenmesi için Bakanlığınızın yaptığı herhangi bir çalışma var mıdır?

**CEVAP:** Ülkemiz, yıllık ortalama 500.000-600.000 ton üretim ile dünya üretiminin %80'ini ve dünya ticaretinin ise, %70'ini gerçekleştirmektedir. Bu itibarla, ülkemizin üretim miktarı dünya piyasalarını belirleyici özellikte bulunmaktadır.

Ancak, fındık üretim miktarımızın 600.000 ton seviyelerine kadar yükselmesine rağmen ihracat miktarının 400.000 ton seviyelerinde bulunması ve iç tüketimin de sınırlı olması sebebiyle, sözkonusu üründe ülkemiz arz fazlası sorunu ile karşı karşıya bulunmaktadır. Fındık üretimimizde görülen artış, Fiskobirlik'e finansman sağlanması suretiyle büyük miktarlarda ürün alımında bulunulmasına ve dünya arz fazlası fındığın finansman ve stoklama maliyetleriyle birlikte ülkemizde kalmasına sebebiyet vermektedir. Nitekim 1999/2000 sezonu başlangıcından bu yana Fiskobirlik tarafından, 2.1.2000 tarihi itibariyle 142.236 ton fındık alımında bulunulmuştur.

574

Piyasada görülen arz fazlası ve Avrupalı sanayicilerin ellerinde kısa dönemli ihtiyaçlarını karşılayacak stokları bulunması sebebiyle, bir önceki sezona oranla fiyatlarda gözlenen negatif gelişmenin önlenmesini teminen, ilgili kurumlar nezdinde girişimler sürdürülmektedir.

Ayrıca, sınırlı pazara bağımlılık ve üretim fazlasının gözlendiği sözkonusu üründe ihracatımızın geliştirilmesi, mevcut Pazar payımızın arttırılması ve yeni pazarlara yönelinmesi çalışmalarının koordinasyonu amacıyla, Müsteşarlığımız başkanlığında, İstanbul ve Karadeniz Fındık ve Mamülleri İhracatçıları Birlikleri Yönetim Kurulu Üyelerinden müteşekkil "Fındık Tanıtım Grubu" oluşturulmuştur.

Fındığın iç ve dış piyasalarda tüketiminin arttırılmasına yönelik tanıtım faaliyetleri anılan Grup tarafından yürütmektedir. Fındık ihracatımızdan % 0.4 oranında ihracatçılarımızın gönüllü kesintileriyle oluşturulan Fındık Tanıtım Fonu'ndan finanse edilen sözkonusu faaliyetler çerçevesinde;

-Amerikan Gıda İthalatçıları Birliği (AFI) ve Oregon Fındık Pazarlama Bordu temsilcilerinin de iştirakiyle Fındık Konseyi oluşturulmuştur. Sözkonusu Konsey ABD'de fındığın tanıtımı ve tüketiminin arttırılmasına yönelik olarak; seminer, toplantı, fındıklı ürün tarifi yarışmaları gibi faaliyetleri yürütmekte olup, gıda fuarlarına iştirak etmekte, fındığı tanıtıcı yayınlar hazırlamakta ve ilgili sektörlerle koordinasyonu yürütmektedir.

-Japon piyasasında Türk fındığının tanıtımı amacıyla hazırlanan proje 3.6.1999 tarihinde Fındık Tanıtım Gurubu tarafından onaylanmış olup, sözkonusu projenin gerçekleştirilmesini teminen, Japon ilgili kurum ve kuruluşlarıyla işbirliği imkanlarının tesisi amacıyla, 17-23 Ocak 2000 tarihleri arasında Fındık Tanıtım Grubu Tokyo ve Kobe şehirlerinde inceleme ve görüşmelerde bulunacaktır.

-İç piyasada fındığın tüketiminin arttırılmasını teminen Şubat-Mayıs 1999 döneminde "Her Gün Bir Avuç Fındık" kampanyası yürütülmüştür. Sözkonusu kampanya çerçevesinde; televizyon, radyo, dergi ve megaboardlarda reklamlar yayınlatılmış olup, anılan kampanyanın ikinci bölümü 1999 yılı Ekim ayı itibariyle başlatılmış bulunmaktadır.

Diğer taraftan fındığın tanıtımı faaliyetlerine ilişkin benzer projelerin AB'de ve/veya üçüncü pazarlara yönelik yürütülmesi hususunda AB'den mali ve teknik yardım sağlanması ve özellikle fındık üreticisi ülkeler olan İtalya ve İspanya ile ortak çalışmalar yapılmasını teminen AB nezdinde girişimler sürdürülmektedir.

**SORU 3:** Fındık ihraç fiyatlarının düşmesinde bazı menfaat gruplarının etkili olduğu Dış Ticaret Müsteşarlığı'nın bu konuda yeterince hassas davranmadığı ifade edilmektedir.

Bu doğru mudur?

Buna örnek olarak 12.11.1999 tarihli 4774 sayılı sirküler ile Dış Ticaret Müsteşarlığı vasıtasıyla alınan bir yazıda;

"İhraç ettiğimiz fındıklarda % 10-15 kara fındık olduğu belirtilmiş ayrıca bazı bölgelerden gelen mallarda kurt problemi nedeniyle Avrupa'da sanayi firmalarının malları reddettiği" yazılmaktadır.

Bu vesile ile 1 milyar Dolara yakın ihracat yaptığımız fındık ürünümüzün kalite problemi olduğu İhracatçılar Birliği tarafından bütün dünyaya ilan edilmiş olması ihraç edilen fındığın fiyatını olumsuz etkilemez mi?

Fındıktaki bütün bu olumsuzlukların önümüzdeki yıllarda ortadan kalkması için her hangi bir çalışmanız var mı ?

**CEVAP:** Dış Ticaret Müsteşarlığı, fındık ihracatında yaşanan sorunların çözüme kavuşturulması ve fındık ihracatımızın geliştirilebilmesini teminen yukarıda arz edilen faaliyetlerde bulunmanın yanısıra, fındık ihracatımızda yaşanan arızi sorunlara da ivedilikle çözüm bulma çabası içerisindedir. Nitekim soru önergesinde ifade edilen 12.11.1999 tarih ve 4774 sayılı sirküler bu durumun en bariz örneğini teşkil etmektedir. Zira, ülkemiz fındığı kalite itibariyle dünyada en muteber ürün olarak değerlendirilmekte olup, kalite imajı açısından dünya piyasalarında önemli bir yere sahip bulunmaktadır. Bu nedenle, Hamburg Ticaret Müşavirliğimizden, ülkemiz menşeli fındıklarda yüksek rutubet nedeniyle, kalite sorunu yaşandığı ve bazı bölgelerimizden gelen çuvallarda kurt problemine rastlandığının ifade edilmesi üzerine, kalite imajının zedelenmesinin önlenebilmesi ve gerekli tedbirlerin alınabilmesini teminen, **ihracatçılarımız ve ilgili kontrol birimlerimiz** ile sınırlı olmak üzere konu hakkında bilgilendirmede bulunulmuştur. Bu itibarla, anılan sirküler ile ülkemiz fındığının kalite problemi olduğunun tüm dünyaya ilan edilmiş olmasının aksine, ülkemizin ilgili kurum ve firmalarının bilgilendirilmesi suretiyle, dünyaca kabul görmüş kalite imajının korunmasına gösterilen hassasiyetin ortaya konulmuş olması açısından önem taşımaktadır.

Sonuç olarak, yukarıda da arz edildiği üzere, fındıkta yaşanan arz fazlası sorunu, sağlıklı bir ihracat politikası oluşturulmasının önündeki en önemli engeli oluşturmaktadır. Dünya tüketiminin, üretimdeki artışa paralel olarak arttırılamaması ülkemizde büyük miktarlarda stok oluşmasına sebebiyet vermektedir. İhracat politikamızı olumsuz yönde etkilemeyecek bir fiyat politikasının tespiti, hem büyük finansman yükü gerektiren fındık stoklarının önlenmesi hem de fındık tüketiminin arttırılmasını teminen Dış Ticaret Müsteşarlığı tarafından yürütülen tanıtım faaliyetlerinin başarılı sonuçlar verebilmesi bakımından önem arz etmektedir. Bu çerçevede, fındık üretim ve ihracat politikamızın tespiti, yönlendirilmesi ve takibini teminen, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ve Tarım ve Köyişleri Bakanlığı temsilcilerinden oluşan "Fındık İzleme ve Değerlendirme Komitesi" oluşturulması yönündeki görüşümüz, anılan Bakanlıklar tarafından da uygun görülmüş olup, Komite'nin ilk toplantısını 1.2.2000 tarihinde yaparak çalışmalara başlaması öngörülmektedir.